

PARENTESEN

september 2024 nr 6 www.pargas.spfpension.fi

Foto: Barbro Laurén, Fotoklubben

Ordföranden önskar er **VÄLKOMNA** åter!

Nu har vi sommaren i ryggen och en ny höst har inlett sitt mandat. Föreningen har aktivt startat upp sina hobbygrupper och annan verksamhet.

Kom med och pröva på en ny hobby! Vi har femton olika hobbygrupper med ivriga deltagare. En hobby kan bli en passion och vise versa. Man är ung och aktiv så länge man har en passion.

”Vargen kommer”

Det är ett uttryck som användes i barndomens lekar och som jag intill denna sommar har gett en delvis fel innebörd. Det är någonting hemskt som plötsligt närmar sig och man är helt oförberedd på det. Nu vet jag dessvärre uttryckets innersta mening.

Sista bilden av flocken 4.8.2024

och med henne i ledningen kom hela flocken och välkomnade. Evy är vit och den som slöt ögonen och ville bli krafsad under hakan. Alla var vänliga och förtroendefulla. Evy är den överlevande som ensam blev kvar på holmen då vargen farit. Hon stod bredvid sin döda mor då olyckan upptäcktes. Calle blev illa riven och nödslaktades.

På min sommarholme hade vi 14 får som ägdes av grannen. En morgon flöt ett dött får i sundet. Tio andra låg på ängen eller i vassen antingen ihjälbitna eller svårt skadade. Vargen hade kommit.

Fåren hade varit på holmen många somrar i rad. De var våra vänner. De hade namn och egna personligheter. Jag hade på söndagskväll hälsat på dem och berättat för dem i kvällsolens milda ljus att de har det bra och var trygga här. Vargen kom på natten mot tisdagen.

Calle (egentligen Clarissa) var ledare för flocken. Hon var redan 13 år och hade varit på holmen många somrar. Hon var den första som hörde att människor närmade sig

Calle och de andra

Det finns så många hemskheter som passerar på vår gata. Det finns krig och nöd och ofärd och katastrofer. Vargen kommer. Men då vargen far igen blir vi kvar - försvagade.

Med önskan om en vargfri höst, Gunnel

Pargasiternas sommar 2024

Årets sommar har varit fullspäckad med aktiviteter. Pargasiterna har deltagit i allt från gemensam åboländsk pensionärsträff i juni till Seniordagen i augusti.

Ytterligare har vi haft möjligheten att delta i ovanligt många resor med Åbolands pensionärer.

Och inte nog med det, golfarna och boularna har tävlat både åboländskt och nationellt.

Foto: Sverker Engström

Under Pargasdagarna syntes Pargasiterna vid ett eget stånd. Den mycket omtyckta gruppen för hembygdsprat representeras på bilden invid.

I augusti promenerade Pargasiterna på Pajbacka sportplan. Evenemanget har redan blivit en sed där skärgårdens pensionärsföreningar har möjlighet att sammanstråla under motionens flagg och tillika delta i lokalinspirerad frågesport.

Stämningen stod högt i tak då ca 250 pensionärer bänkade sig runt matborden i Wrethalla början av juni. 35 Pargasiter mötte upp för att fira en trevlig eftermiddag. Kimitoborna bjöd på god skärgårdsmat och trevligt program.

Vi hade möjlighet att bekanta oss med öns olika sevärdheter och smaker, bl.a. med Sagalunds hembygdsmuseum, Kimito Brewery, Björkboda låsmuseum och fram för allt Kimitorivieran.

Foto: Gunnel Jansson

Foto: Gunnel Jansson

Pargas stad ordnade den första Seniordagen någonsin i slutet av augusti. Tanken var att erbjuda seniorer en inblick i den uppsjö av verksamhet och hobbyer som erbjuds då ca 15 föreningar presenterar sig.

Dagen bjöd på stand-up, föreläsningar om balkongodling, stolyoga, musik och dans för ca 200 deltagare.

Pargasiterna representerades av boule- och bridgegrupperna.

Text: Pia Rantanen

Att vurma för gamla fordon

Den första maj i år dammades veteranfordonen i Pargas av. Starten på Valborgscruisingen gick utanför den lokala stormarketen och cruisingen hade samlat ett hundratal fordon.

Pargas Retro Cars

Förening för Retro fordons entusiaster

Jag ryckte **Staffan Sundström** i ärmen och undrade om vi kunde diskutera denna samlarmani. Vad är det som lockar och håller intresset uppe. Staffan är ordförande för Pargas Retro Cars. En relativt nygrundad förening, men samlarintresset är betydligt äldre.

Den sista augusti var det dags igen för Pargas Retro parad och Skrotorg. Invid Bantis kunde Pargasborna bekanta sig med musei- och veteranfordon i väntan på paraden.

Redan tidigt på morgonen fylldes fältet invid tennisplan med ivriga försäljare. Här kunde intresserade köpa sig en bil eller hitta en reservdel till sitt eget veteranfordon.

Det skulle dock visa sig att Staffan Sundström är en man med många järn i elden. Förutom kärleken för gamla fordon skriver han böcker. Mer om detta längre fram i texten, men först om föreningen.

Lite fakta om föreningen Pargas Retro Cars rf

Föreningen bildades 2017 och ett av föreningens syften är att kunna visa på fordon som på något sätt har anknytning till Pargas. Antingen tillverkade i Pargas eller har varit i bruk på orten.

- Vi har ett mobilt kulturarv att förvalta, konstaterar Staffan.

Dagens ungdomar har ingen aning om hur en bil lät eller såg ut eller luktade om vi inte upprätthåller bilarna i körbart skick! Äldre fordon har en själ, charm och en historia att berätta.

Det har monterats och tillverkats fordon på orten, Amphibian hydrokoptrar, Ideal traktorer, Teijo lastbilar (hytten), Holmo släpvagnar och Trafora bussar.

Föreningens Ideal traktorer har tillverkats på 1930-talet, på Erikssons maskinverkstad i Lielax, under en tid då det var svårt att få tag på delar.

De flesta av traktorerna är unika då de är hopplockade från uttjänta fordon. Ett sunt hållbarhetstänk! Förutom traktorerna äger föreningen en hydrokopter och en Teijo lastbil.

- Föreningen skulle nog ha betydligt fler fordon i sin ägo om den hade tillgång till en utställningshall för museifordonen och verkstad för reparationer. Det är snart sagt omöjligt att hitta lämpliga utrymmen och det är nog en stor utmaning för oss, suckar Staffan.

Intresset för veteranfordon verkar finnas i de högre åldersklasserna. Föreningen har ingen specifik ungdomsavdelning. Den delen av verksamheten är kopplad till bristen på relevanta utrymmen. Intresset är inte direkt billigt heller. Prioriteringarna i yngre år ligger nog på hus och hem.

Veteranfordonsintresse har inte bara med själva fordonen att göra. Många uttrycker sig gärna genom sina bilar – och genom det sätt på vilket man använder dem.

Veteranfordon – Museifordon – Historiska fordon – Retro Cars

Kärt barn har många namn. Vad är det egentligen vi pratar om? Det finns bara klassade fordon och icke klassade fordon! Ett veteranfordon (eller retrofordon) är nödvändigtvis inte museiklassat. Kriteriet för att ett fordon skall kunna museiklassas är att det är minst 30 år gammalt och i bra skick. Eventuella restaureringsarbeten skall utföras

enligt ursprungligt koncept med tidstypiska reservdelar och med tidstypisk klädsel. Fordonet klassas en gång för alla. Föreningen två egna museifordonsgranskare, säger Staffan. Bilarna kan alltså museigranskas i Pargas, vilket är en klar fördel!

Jag frågade Staffan om 30 år är en bra gräns. För en som är 70 år innebär det ju att de potentiella veteranbilarna är från början av 1990-talet och de känns inte särdeles gamla. - Då vi värnar om ett rullande kulturarv gör vi det för eftervärlden. Många barn idag har inte kunskap om hur bilarna såg ut för 30 år sedan. I ljuset av det, är 30 år helt relevant, tycker Staffan.

På frågan om det är lätt att få ursprungliga reservdelar tycker Staffan att det blivit betydligt lättare då reservdelskartoteken finns på nätet. Det är lätt att få reservdelar till amerikanska bilar, medan det till andra, mer unika, kan bli knepigt och till och med omöjligt. I Finland finns en del gamla sovjetiska bilar och till dem är det hart när omöjligt att få delar från Ryssland.

3D-printning kommer att göra det ännu lättare i de fall nya reservdelar måste tillverkas. Finns det någon ekonomisk fördel med museifordon, undrar jag.

- Det blir något billigare kostnader för ett museiklassat fordon och så besiktas du bilen vart fjärde år, istället för normalt vartannat. Du betalar heller ingen bilskatt på museifordon, berättar Staffan.

Trafikförsäkringen är billigare, men du får köra med bilen högst 30 dagar om året.

Det låter inte mycket, räcker det till?

- Jovisst, många värnar om sin ögonsten och håller igång bilen till och med färre dagar än dessa 30 dagar, säger Staffan.

- Har du en veteranbil i normal drift betalar du normal försäkring och besiktar bilen vartannat år. Men då får du köra hur mycket som helst! Det är vad Staffan gör med familjens gamla Moskvitch 401, årsmodell 1953, på bilden invid. Här nyvaxad.

Nya utmaningar från EU kontra ett rejält hållbarhetstänk

EU-kommissionen vill införa en förordning som kallas ELV-direktivet (End of Life Vehicle).

Direktivet skulle kräva skrotning av bilar som inte är körbara (dvs klarar inte besiktningen).

Trots att direktivet inte omfattar museifordon eller fordon som ägaren inte har för avsikt att göra sig av med väcker det oro. Vad händer med veteranfordon som inte är museiklassade och omfattas av besiktning vartannat år. Knappast klarar de av besiktningsskraven, eventuella avgasgränser, etc. En följdverkning av direktivet skulle också leda till brist på reservdelar, då ett stort antal av bilarna tvingas skrotas.

Hållbarhet är en kungstanke inom veteranfordonshobbyn. Att återanvända delar från uttjänta fordon är det primära i det fall någon reservdel inte går att reparera. Ja, och nya delar tillverkas ju inte mer! Pargas Retro Cars har ett litet husapotek med reservdelar. Man uppmanar även fordonsägare att donera överblivna reservdelar till föreningen istället för att skrota dem.

Staffan Sundström har fler järn i elden

Som antydde i början av artikeln sträcker sig Staffan Sundströms intressen långt utöver att samla på gamla fordon. Han skriver!

Det är säkert flera av oss pensionärer som redan läst boken om Staffans morbror som stupade i början av vinterkriget.

Morbrodern Carl-Johan Schoultz kom att bli den första som begravdes i hjältegravarna i Pargas.

För Staffan var det viktigt att få sin morbrors liv nedtecknat, eftersom han hittills bara funnits som ett porträtt på väggen.

Breven, som boken baserar sig på, belyser en ung mans tankar och frustration över kriget. Något, som han trots censuren, belyser i sina brev.

Det makabra i berättelsen är hur informationen om morbroderns död nådde familjen.

Julen 1939 firades i tron att allt är gott och väl men efter nyår kommer budet och uppmaningen om att hämta ett stycke lik på Åbo järnvägsstation. Det officiella dödsbudet kom långt senare. Läsaren kan bara tänka sig hur hemfolket reagerade!

Staffans eget bilprojekt kommer att bli en bok

Staffan beslöt att införskatta en Pobeda, som är en bil tillverkad i Sovjetunionen i en fabrik som ryssarna grundade i Gorkij (numera Nizjnij Novgorod). Restaureringsarbetet tar extra tid speciellt nu, när det är omöjligt att få tag på reservdelar från Ryssland, utan man får ty sig till andra leverantörer, t.ex. i Ukraina. Men på sikt skall bilen bli både färdig och museifordonsbesiktad.

Boken kommer att behandla detta arbete men även bilens och fabriken historia.

På bilden invid hämtar Staffan Gaz M20 Pobeda, årsmodell 1955 från Tallinn.

Pillertrillaren

Men medan ovanstående projekt hela tiden rullar på har Staffan skrivit en ny bok som är tänkt att komma ut ännu i höst.

Pillertrillaren kommer den att heta.

Boken handlar om Staffans pappa och hans rika liv. Staffan har gått igenom tusentals brev, kronologiserat och plockat ut det mest intressanta händelserna. Vi får bekanta oss med pappans insatser i skyddskåren och i de tre krig han deltog i. I frihetskriget var han bara tretton år gammal.

Pappan var en aktiv samhällspåverkare och innehavare av ett drogeri eller kemikaliefabrik som det hette på den tiden. Pappan var verksam i Vreta i Kimito.

Den boken väntar jag med spänning på!

Text: Pia Rantanen

Foto: Staffan Sundström/ Pia Rantanen / Retrocars FB

Hallå alla Parentesen läsare

Har du samlarmani som du gärna önskar dela med dig? Vill du att Parentesredaktionen hyllar någon speciell person? Finns det några ämnesområden som du gärna vill läsa om?

Tag gärna kontakt med Pia via b.rantanen@gmail.com eller ring 0400-948013.

Aktuellt material till Parentesen, t.ex. ändringar i gruppsammansättningar eller kontaktpersoner måste vara redaktionen tillhanda senast en vecka före månadsträffen, helst tidigare för att hinna med i redigeringen.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas i de större matbutikerna på Malmen och t.ex. bokhandeln Booklet.

Kummelberget

Kummelberget? Vad då för berg hann jag tänka innan jag läste vidare i tidningen om Norrby och campingplatsen.

Tydligt hade man planer på storbygge där med hus och var det kanske ännu något så tokigt som ett spa.

Barndomens Kombelodd! Tänk det hade funnits gravkummel där, då var det nästan en helig plats. Pappa varnade oss barn för den starka underströmmen där, som på vintern kunde förorsaka en bar fläck intill foten av berget trots att det fanns snö på isen. Det var på den gamla goda tiden då vinter var vinter och man kunde skida och kanske åka skridskor om man orkat skotta bort snön.

buller. Jag minns en gång då jag hoppat från pollaren och kommit djupt ner och en flicka hoppade på mig då jag var på väg uppåt och jag for ned igen. Tänk att inget allvarligt hände!

Ibland for vi på utfärd med roddbåt till Norrbyholmen. Vi hade saft och smörgåsar med oss, så att det räckte för en hel dag. Vi solade och läste på klipporna och hasade på baken ner i vattnet och svalkade oss emellanåt med härliga simturer.

Senare var jag äldst och kapten i vår stora roddbåt kallad prämen. Jag minns särskilt en gång, jag var kanske fjorton år och den yngsta tio. Vi rodde ut förbi Åsudden och höll oss en

Men på sommaren var det något helt annat. Då simmade vi i alla väder. Vi var ett helt gäng ungar som bokstavligen växte upp på Bläsnässtranden. Jag simmade och dök så länge att fingrarna blev vita och jag måste upp på stranden och hoppa mig varm. Oftast simmade vi genast över till ångbåtsbryggan och sprang i vattnet huller om

bit utanför Kombeloddan då vi svängde mot Norrbyholmen. Vädret var soligt och varmt och timmarna gick. Men plötsligt började det blåsa mer och mer och vi packade ihop och skyndade oss till båten. Vi rodde ut och försökte ta oss tvärs över det bredaste stället mot Vepostranden för att lämna av två systrar.

Det började vara tungt att ro, ingen hade ens flytväst på den tiden, men alla var glada och ingen var rädd. Till all lycka hade en person observerat oss med kikare från Veposidan och han kom emot oss med motorbåt och bogserade oss lyckligt iland.

Ännu minns jag ångbåten mellan Pargas och Åbo som for på morgonen från vår simbrygga och återvände på eftermiddagen. Det var fest då vi for med mamma på en dagstur till Åbo. Besök på Åbo Vadd hörde till och det var spännande med rulltrappan och allt vad där fanns att se. Mamma drack väl kaffe och vi flickor fick läsk och en bulle. Båtfärden tog ett par timmar eller mera beroende på hur många gånger den stannade vid bryggor där folk stod och vinkade.

Bussen till Åbo var inte heller snabb. Jag minns med skräckblandad tjusning då bussen körde ned från Åbohället på pontonbron och jag stavade till texten: "Tarkistakaa auton jarrut", det var den enda finska jag kunde då. Svensk text fanns förstås också.

Båtäventyret slutar inte här för vi var några våghalsiga flickor som rodde ut för att möta ångbåten för att få gunga i vågorna den sista biten före bryggan då båten kom tillbaka till Pargas på eftermiddagen.

Midsommaraftonen var livlig och då skulle ung och gammal till stranden. Först var det en andaktsstund då man satt på grässlätten ovanför stranden. Ingen hade hört talas om fästingar och många satt i det nyligen klippta gräset, prästen talade och det sjöngs en psalm eller två. Så iväg mot stranden för att träffa

bekanta och obekanta. Där samlades så småningom mer och mer folk som rörde sig mot Åsuddan i väntan på att brasan skulle tändas vid 23-snåret. Det var en ståtlig hög som många hade bidragit till med kvistar och allsköns bråte. Då elden tänts blev det sång och kanske dragspelsmusik. Glädjen fortsatte på olika vis, vi ungdomar på 1950-talet satt kanske och sjöng och pratade på.

Frökenberget, en fortsättning på sandstranden med klippor och en inbjudande bergsklack. Någon kunde njuta av flaskan tills hen somnade på marken. Jag minns historien om en man som blev hemburen av fyra glada personer som sjöng "Vi gå över daggstänkta berg..." för full hals ända till mannens hemdörr och jag kan tänka mig att frun inte var imponerad. Men för det mesta var det roligt. Det fanns inte så mycket att välja på och många kom från Malmen och omkringliggande byar för att umgås. Pappas syster med man kom från Vannais och stannade över natten hos oss och farmor som bodde i samma hus.

Alla dessa minnen kom för mig då jag läste om Kummelberget som jag hoppas får stå i örört majestät. Det har gått över sjuttio år sedan vi gjorde våra utfärder, två av gänget är borta och vi andra kämpar på. Nu har vägen blivit lång till min älskade strand, hjärtat och benen orkar inte med längre. Men vad kan man begära, ingenting är evigt, men minnena finns kvar.

Text: Runa Rantala

Bilder: Stig Engman

Härliga sommark dagar

Det har varit en härlig sommar med underbart mycket soliga, varma dagar. Nätterna har inte varit för heta utan passliga, så man kan säga att vädret varit som en dröm denna sommar.

Det soliga och varma vädret har fått växterna att prunka extra fint. Moses brinnande buske blommade fint, likaså pionerna. Pionerna med handstora blomningar i vitt, ljusrött, lila och rött. Rosorna blommade kortare tid än normalt på grund av torkan. Rosen Sexy Remy gjorde nya skott och blommade stort i rosa. Rosen Zigeunerknabe visade ståtligt upp sin bästa sida, precis som Hurdal Hansaland och Rosa mundi. Det var bara att njuta av allt detta i härlig sommarvärme.

Måste också nämna Centralparkens rhododendron- och azaleaodling, som detta år var speciellt fin. Blomningen pågick ca tre veckor och blommade i alla de skönaste färgerna.

Det var nya blomningar varje dag till glädje för alla oss Pargasbor.

Sommaren hämtade också med sig en enorm skörd av frukt och bär. Körsbären mognade i mängder och det blev ju en god körsbärssylt av dem. Röda vinbär plockades i massor. Jag måste riktigt gnugga geniknölarna för att fundera ut olika sätt att använda dem. Saften var självklar, men sen blev det vispgröt och färska bär på gröt. Himla gott!

Sedan mognade plommonen och så blev det att tänka på vad göra av detta.

Prövade plommonpaj, sylt på gröt, fattiga riddare med plommonsylt, plommonglass och plommonkvarv med litet vispgräde i. Allt var läckert!

Bär och frukt skänktes till behövande och någon julklapp av sylten blir det.

Tillbringade mycket tid på sommarstugan i Öjen tillsammans med dottern. Vi kunde göra nyttiga saker som att sköta trädgården, klippa gräs och måla skjulet samt olja terrassen och bryggan. Men tid blev över att simma, gå i naturen, bada bastu och äta tillsammans. Det måste finnas en harmoni mellan att göra nyttiga saker och att koppla av.

Receptet går ungefär såhär: en tredjedel nyttiga saker, två tredjedelar avkoppling – åtminstone för en pensionär.

Ett veckoslut i augusti kom barnbarnen, 11 år och 5 år, på ett tredagarsbesök.

Väderleksprognosen lovade regn och barnen hade med sig en massa spel för regniga dagar. Som tur var regnade och åskade det bara på natten. Det var litet blåsigt men solen sken.

Litet blåst hindrade inte ivriga barn från att gå till sandstranden på Sandö och bada. Främst den yngre vadade i vattnet medan 11-åringen gjorde kullerbytta och annat skoj i vattnet.

Kvällen kröntes med bastu. Sonen hade byggt

om bastun så att det nu fanns en L-formad lave och vi rymdes perfekt fyra personer där. Skänkte sonen varma tankar för gott arbete. Efter bastun blev det dykning från bryggan, till och med en mormor vågade sig på det. Femåringen hade rolig av att bara titta på våra clownhopp.

En dag förde jag barnen till mitt blåbärsställe på Sandö och vi plockade ihop bär till en paj. Barnen hittade en svart plastsäck bland blåbären och ville spontant ta med plasten för att sätta den i rätt avfall. Så jag var mäkta stolt över dessa två. Här växer fram en generation som vet att plast inte hör hemma i naturen. Det är ju aktuellt nu med skräpinsamlingar. Det var också roligt att laga mat, då barn som rör sig mycket ute är vrålhungriga. En blåbärspaj bakades och den smakade alla och 11-åringen frågade efter receptet för hemma skulle hon minsann baka blåbärspaj!

En dag vandrade vi till utkiksberget där man ser långt ut över öarna. Till och med Nagufärjan syns. Självt tycker jag att utsikten är lika fin som från Kolis kända utsiktsplats. Själven kopplar av då man sitter där och ser ut över öarna. Det blev också mycket bräd- och kortspel och dottern orkade spela timtals med barnen. Under tiden hann jag läsa på min bok om Mannerheim, som blev bättre och bättre mot slutet. Så det var ett lyckligt gäng som åkte hem från sommarstugan. Kändes nästan som en semesterresa, fast inte kan väl en pensionär vara på semester heller, eller...

Text och foton: Ulla-Maj Lübchow

Hur gick det med insamlingen för Ukraina?

Avsparken för Pargasinsamlingen ”Pargasbil till Ukraina” gick i slutet av april invid motionstrappan. Målet var att före utgången av juni samla ihop 25 000 € till en paketbil/pick up och fylla den med behövliga sjukhusartiklar och andra förnödenheter.

Den 27 juni gick avresan för sommarkaravanen. På Karavanens hemsida kan vi läsa att förutom de nio bilarna levererades även två motorcyklar (arméns gamla), ett terrängfordon, fyra sjukhussängar, omkring 15 kraftstationer, 3D-printrar och extrabatterier till drönare (som en del av Stafetten) och en husbil (Stafettens stödbil doneras till Ukraina).

Vi har i Pargas Kungörelser kunnat följa med projektet och Pargasbilens resa ner till Lviv.

Vi seniorer hade en aktiv del i insamlingen, bl.a. genom att skaffa sponsoring och dela ut flygblad och inbetalningskort. Insamlingen fick även synlighet på vårt stånd under Pargasdagarna.

Enligt Magnus Londen kunde vi uppvisa en slutlig summa på ca 28 000 €, det vill säga betydligt mer än målsättningen.

Ungefär hälften kom in från privatpersoner, men de avgörande beloppen kom från en handfull företag och några organisationer, berättar **Folke Lindström** som varit synnerligen aktiv.

Bilen kördes till Lviv av **Peter Karlsson** och **Rabbe Holmberg**.

Det är hedersamt att detta projekt har kunnat fullföljas av frivilliga aktivister, utan någon annan organisation än Karavanen till Ukraina r.f. som sköter redovisningarna till myndigheterna, konstaterar Folke.

Text: Pia Rantanen, Foto: Privat

Resor och aktiviteter hösten 2024 och våren 2025

7–9.10 Seniorskeppet Debiteras av förbundet
Svenska pensionärsförbundets storkryssning ordnas ombord på M/S Silja Symphony som trafikerar mellan Helsingfors och Stockholm. Det blir underhållning med bra musik och dans, god mat. Ombord gästas vi av Maria Sid, finlandssvensk skådespelare som blev chef för Stockholms stadsteater, och Joakim Paasikivi från Försvarshögskolan. Information om prisklasser och hur man anmäler sig på vår hemsida och i God Tid.

23.10, kl. 13-15 Seniorföreläsning, Stadshuset Betalas på plats
Anna och Anna – två starka kvinnor med höga ideal men fötterna på jorden. Pia Heikkilä, journalist och författare, har gett ut två biografier som båda handlar om en Anna – Anna Bäckström (1875–1942) i Åbo och Anna Bondestam (1907–1995) i Jakobstad. Deras livsberättelser tvinnas in i Finlands dramatiska 1900-talshistoria. Båda var politiskt aktiva och samhällsengagerade och spåren av deras aktiviteter är synliga än idag. Under föreläsningen följer vi Anna och Anna i fotspåren – korsas deras stigar?
Förhandsanmälan till Kombis kansli, tfn 0400 852 596, eller via kombi.pargas.fi.

29.10 80 år sedan Porkalaparentesen Ref 291020242
Start kl. 8.00 från Bustis i Pargas och hemma igen ca 18.30.
Vi blir guidade i hela Porkala-området och i Igor-museet i Degerby om denna historiska händelse. Dessutom får vi höra berättelser från ”parentesen”-området, evakueringen, vardagslivet o.s.v. under bussturen till Kyrkslätt och det nya biblioteket Fyyri. Vi dricker morgonkaffe vid Lojo ABC, lunchen intas på Sjundeå hotell och eftermiddagskaffe i Kyrkslätt. Resans pris är 86 €/25 personer och i det ingår resorna, inträden, lunch, eftermiddagskaffe och den lokala guiden.
Mera information på vår hemsida. **Sista anmälnings- och betalningsdag är 10.10 enligt nedan.**
Resan passar bra även för dem som inte kan gå långa vägar!

27.11, klo 13–15 Seniorföreläsning, Stadshuset – Bryggan Betalas på plats
Pargas i ord och bild – följ med på en nostalgisk tidsresa. En presentation av intressanta, bekanta och obekanta platser och händelser i Pargas genom tiderna. Magnus Sundman är lärare i turism, guide och Pargasbo.
Förhandsanmälan till Kombis kansli, tfn 0400 852 596, eller via kombi.pargas.fi.

25–26.11 SPF Åbolands lillajulskryssning Ref251120247
Preliminärt program finns på vår hemsida.
Pris: 92 – 145 €/person beroende på hyttkategori. I priset ingår personbiljett, hyttplats i vald hyttkategori, sjöfrukost, programmet och julbord inklusive drycker. Sista anmälningsdag 5.10.

14.02.2025 Katrina på ÅST
30 platser reserverade. Mera information då besöket närmar sig.

ANMÄLNINGAR till Pargasitens egna resor:

Du kan anmäla dig på vår hemsida (<https://pargas.spfpension.fi/resor/>), via e-post, textmeddelande till nedanstående eller personligen på månadsträffen till Per-Olof Nordin, tel. 040 750 9089, e-post perolofnordin@gmail.com eller Pia Rantanen, tel. 0400 948 013, e-post b.rantanen@gmail.com.
Anmälan är bindande. Ingen återbetalning av resan/aktiviteten, om du avbokar efter sista betalningsdag. Resorna betalas in på föreningens resekonto FI21 6601 0010 0803 07.

Använd resans/aktivitetens referensnummer för igenkänning.

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2024		
Ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Skattmästare, vice ordförande	Annica Forssell forssell.annica@gmail.com	050 553 02 95
Sekreterare	Pia Rantanen b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
Vice sekreterare	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
Vice skattmästare	Kurt Lundström kb.lundstrom@gmail.com	050 041 31 62
Övriga ledamöter	Maj-Len Bergman majlen.bergman@gmail.com	040 703 66 92
	Carita Karlsson tiitikarlsson@gmail.com	045 641 52 66
	Per-Olof Nordin perolofnordin@gmail.com	040 750 9089
	Yvonne Vestberg Heino yvestbergheino@hotmail.com	044 9179291
Funktionärer		
Medlemssekreterare	Maj-Len Bergman	040 703 66 92
Mediekontakt	Yvonne Vestberg Heino	044 9179291
Teknikansvarig	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Klippboken	Per-Olof Nordin	040 750 9089
Parentesens redaktion	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com Johanna Bondas, johanna.bondas@parnet.fi	0400 94 80 13
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
Resegruppen	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com Per-Olof Nordin, perolofnordin@gmail.com	0400 94 80 13 040 750 9089
SPF:s redaktionsråd	Pia Rantanen	0400 94 80 13
SPF:s intressebevakning	Annica Forssell	050 553 02 95
SPF:s valutskott	Vivan Norring-Nyström ia@norrskata.com	0500837438
SPF Åbolands styrelse	Gunnel Jansson, vice ordförande	040 595 72 03
Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren Maj-Len Bergman , majlen.bergman@gmail.com eller via webben.		
Medlemmar i äldrerådet: Widar Nyberg (ordf) widde.nyberg@netti.fi , Inger Karlsson inger.karlsson@parnet.fi		

HOBBYGRUPPER			
Boccia/Boule	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo, Encore	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
Kultur	Pia Rantanen	0400 94 80 13	b.rantanen@gmail.com
Fotoklubb	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
Golf	Johan Nyberg	040 195 48 48	johan.nyberg@parnet.fi
Hembygdskunskap	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
IT-grupperna	Kurt Lundström	050 041 31 62	kb.lundstrom@gmail.com
Litterära salongen	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Asta Lindholm	040 575 3120	lindastae@gmail.com
Vattengympa	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorpunkten tisdagar kl. 14			
Fotoklubben träffas varannan tisdag i Seniorpunkten kl. 17. Se närmare på hemsidan.			
Kultur ordnar bioföreställningar, utflykter, frågesport, konstbesök etc vid varierande tidpunkter.			
Följ med hemsidans, www.pargas.sppension.fi , händelsekalender eller föreningens Facebooksida, "Pargas svenska pensionärer". Många grupper informerar där om aktuella händelser.			

Programgrupperna och gruppledarna för månadsträffarna

1.	Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2.	Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3.	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4.	Ulla Nordlund	040 524 8214	nordlund.ulla@gmail.com
	Bertel Nordlund	0400 52 64 52	bertel.nordlund@gmail.com
5.	Soili Svahnström	044 500 3097	soilis@parnet.fi
6.	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7.	Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
	Clara Kronqvist-Sundström	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8.	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9.	Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
	Margareta Westman	040 588 05 98	magga.westman@gmail.com
10.	Kaj Johansson	040 516 22 70	kaj.johansson164@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Stina Engblom Colliander, Karl-Gustav Laurén, Kurt-Erik Långbacka och Mikael Reuter

Fotoklubbens sommarminnen

Barbro Laurén

Gun Nordin

SENIORBIO PÅ KINO PIISPANRISTI 2.10 kl. 14.00

Pris 10 €/person. Betalas i kassan.

När Lars Hammar efter 40 år som älskad fransklärare i Köping går i pension ser han framför sig en ljuvlig - tredje ålder - med resor, vin och upplevelser tillsammans med sin fru Tiina. Men det blir inte som han tänkt sig. I stället för att ta för sig av livets goda blir Lars alltmer passiv och viljelös hemma i sin läderfåtölj, till både Tiinas och deras son Filips stora frustration, och förtvivlan. Då får Filip en idé - att ta sin skröpliga gamla far till hans älskade Frankrike och låta honom återse de platser som han älskat mest i livet. Genom att göra samma bilresa som familjen brukade göra när Filip var barn och i hemlighet iscensätta några av livets härligaste ögonblick hoppas han kunna tända Lars livsgnista igen. Till sin hjälp tar Filip sin bästa vän Fredrik, några rejäla doser optimism och påhittighet samt en gammal orange Renault 4. Äventyret kan börja!

VÄLMÖTT från KULTUR!

